

dr. Kántor Sándor (1934-2025)

Tósgyökeres cívisvárosi családból származik, élete végig Debrecen városához kötődött. 1934 október 3-án született Debrecenben, apja Kántor József adóhivatalnok, anyja Tóth Julianna zongoratanárnő. Alap-és közép fokú iskolai tanulmányait a Debreceni Református Gimnázium elemi ill. közép fokú intézményében végezte. Már gyerekként hamar kitűnt, hogy a számok világában otthonosan eligazodik, diákévei során megnyerte a Schweitzer Miklós, Arany Dániel és Kürschák József matematika versenyek első díját, 1953-ban érettségizett. Tanulmányait matematika-fizika tanári szakon a helyi Kossuth Lajos Tudományegyetemen (KLTE) folytatta, 1957-ben kitüntetéses középiskolai tanári oklevelet szerzett és az egyetemen kapott tanársegédi állást. 1958-ban feleségül vette korábbi egyetemi évfolyamtársát, Varga Tündét, két gyerekük született Sándor és Éva.

Az egyetemi doktori címét 1960-ban szerezte sub auspiciis Rei Publicae popularis kitüntetéssel. Oklevelének megszerzése után elsősorban a középiskolai matematika oktatás területén fejtett ki aktív tevékenységet. Tanári továbbképzéseket, előadásokat tartott, matematika szakköröket vezetett és versenydolgozatok javítását végezte. Matematikai szakkönyveket, tankönyveket lektorált, rendszeresen jelentek meg írásai, észrevételei a Matematikai Lapokban 1957-1973 között, több kiadványa jelent meg a középiskolai matematikai feladatok és tanítása témakörében. Közel 30 évig vezette a Hajdú-Bihar megyei matematikai olimpiai felkészítő szakkört, - több tanítványa sikeresen szerepelt matematika diákolimpiákon. A Debreceni Egyetemen 45 éven keresztül oktatta az Analízis tantárgyat, és évtizedekig ellátta „Az Elemi matematika” és a „Matematika tanítása” című tantárgyak oktatását. Nyugdíjba vonulása után a Nemzetközi Magyar Matematikaversenyek szervezőjeként valamint az Analízis Tanszék rendezvényeinek állandó résztvevőjeként végezte tovább szakirányú tevékenységét.

A matematika mellett kedvelt sportága volt a sakk. A Református Gimnáziumban 14 éves korában kezdett a királyi játékkal komolyabban foglalkozni. Első egyesülete a Debreceni Haladás (később: DEAC), 1955-ben a Debrecen városi sakkcsapatbajnokságban első helyen végzett az egyetemi csapattal. Hetven éves sakkpályafutása során elsősorban NB-s sakkcsapatmérkőzéseken játszott, egyéni versenyeken ritkábban. 1966-ban csillagos I. osztályú, 1969-ben mesterjelölt minősítést szerzett, legmagasabb FIDE értékszáma: 2057. Játszott városi bajnokságokon (háromszor nyerte meg Debrecen városbajnoki címét, 1971-ben, 1982-ben és 1984-ben), országos vidéki elődöntőn, debreceni vegyes mesterversenyeken. Egy-egy évben részt vett a hajdúszoboszlói Gázláng Kupán és Székesfehérvárott a Videoton Kupán. Az utóbbi húsz évben néhányszor játszott a balatonlellel Talentum Kupán, a tetétleni Sárrét Kupán, a DEAC Openen és elindult több debreceni rapid és villámversenyen. Hajdú-Bihar megye senior rapid bajnokságát háromszor - 2010, 2018, 2019- is megnyerte.

A sakkcsapatbajnokságok állandó résztvevőjének számított, nemcsak játékosként, hanem csapatvezetőként is. Egyesületei időrendben: DEAC (1955-1979), DUSE (1980-1987), Debreceni Betű SE (1988-1999), Debreceni Nyomdász SE (1999-2001), DEAC (2002-2009), Debreceni Sakkiskola Egyesület (2009-2020), DEAC 2020-2025. A Hajdú-Bihar megyei sakkcsapatbajnokság egy-egy bajnoki idényében a Derecskei SE (2002-2003) és a Püspökladányi MÁV SE (2003-2004) vendégjátékosaként is játszott. Kilencszer volt megyei bajnokcsapat tagja, ötször (1956, 1958, 1959, 1960, 1961) a DEAC-cal, háromszor (1989, 1992, 2005) a Debreceni Betű SE-vel, egyszer (2012) a Debreceni Sakkiskola Egyesülettel. OB II-es bajnokcsapat játékosa volt hat idényben (1965, 1975, 1978, 1980, 1983, 1986) az egyetemistákkal. A nemzeti bajnokság harmadik vonalában (NB II) 2005-ben nyert bajnokságot az újjáalakult DEAC csapatával. Két idényben volt a DEAC legeredményesebb játékosa, 1963-ban (OB II) 10,5 pontot, 1966-ban (OB I) 7,5 pontot szerzett - mindkét idényben 13 játszmából.

Játékstílusának egyik sajátossága volt, hogy elsősorban az ismert elmélet vonalán kidolgozott megnyitásokat szerette játszani, ekkor érezte játékában a magabiztosságot. A pozíciós játékstílust kedvelte, nem szerette a kombinációs bonyodalmakat, inkább taktikus versenyző volt. Szívesen játszotta a nyílt vagy félig nyílt megnyitásokat. Világossal e4-gyel nyitott, kedvelte a spanyol megnyitás és a szicíliai védelem több változatát. Sötéttel e4-re a szicíliai védelem Paulsen változatát játszotta leggyakrabban, d4-re az indiai rendszereket.

Az 1970-es évektől kezdve tanulmányozta a szovjet sakkiskola nagymestereinek elemzéseit, tananyagait. Oktatta az egyetemi csapatban játszó fiatalokat, bekapcsolódott a város sakk utánpótlásának nevelésébe (Családjában mindkét gyerekével megismertette a sakkjáték alapjait, fia, ifj. Kántor Sándor országos kisdobos egyéni sakkolimpiai bajnokságot nyert 1970-ben Csurgón). A sakkozásnak köszönhetően kialakult kelet-német, lengyel, csehszlovák és szovjet sakktársi kapcsolatok révén ifjúsági sakktáborokat, nemzetközi sakktalálkozókat szervezett tanítványai és csapattársai részére. Moszkvában tanulmányozta a Lomonoszov Testnevelési Egyetem tanszékén a szovjet sakkiskola módszertanát, és jó kapcsolatot alakított ki a Balti államok sakkiskolaival (Vilnius, Riga, Tallin). A szovjet sakkiskolákban szerzett tapasztalatai alapján 2019-ben megírta A sakkjáték tanítása című könyvét.

Az országos - és helyi sakkéletben szervezői, versenybírói tevékenységével emelkedett ki. Az 1970-es évektől kezdve részt vett a Debreceni Városi Sakkszövetség munkájában, 1985-től 1995-ig elnöke is volt. Folyamatosan részt vett városi-megyei kisdobos - és úttörő sakkolimpiák, diákolimpiák szervezésében. Az ő vezetésével - mint főszervező - az Országos Korcsoportos Ifjúsági Bajnokságokat (1981-1991), az országos egyéni sakk diákolimpiákat (1994-2002) Debrecenben rendezte a Magyar Sakkszövetség. Szervezett még Országos Pedagógus Sakk Kupákat, Egyetemi és Főiskolai Országos egyéni sakkbajnokságokat. 1986-1990 között dr. Pálffy Istvánnal öt Barnevál Kupa nemzetközi sakktornyt rendeztek meg. Az eddigi legrangosabb debreceni sakkeseménynek, az 1992-es Sakktalálkozó Európa Bajnokságnak ő volt az egyik helyi szervezője. A Debreceni Egyetemen 2019-ben megrendezte a dr. Réthy Antal sakk emlékversenyt, az utóbbi három évben (2022-2024) elindította az általa kidolgozott sakk és matematika kombinált versenyformát.

Versenybíróként az országos sakktalálkozások osztályaiban 25 évig vezetett mérkőzéseket. A Magyar Sakkszövetség 2025 márciusában, Szabó László életműdíjjal tüntette ki.

Páratlan életútját végig kísérte a matematika és a sakk szeretete, utolsó sakktalálkozóját ez év május 11-én megnyerte, majd június közepén egy váratlan otthoni baleset miatt kórházba került és június 19-én elhunyt.

A Debreceni Köztemetőben helyezik végső nyugalomra 2025. július 14-én, ekkor búcsúznak el tőle családtagjai, barátai, ismerősei.

Debrecen és Hajdú-Bihar vármegye sakkozói kegyelettel őrzik legendás sakktársuk emlékét.

Debrecen, 2025. július 7.

Szilágyi Tibor
Hajdú-Bihar vármegyei SSZ elnökségi tagja